

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:45 uur d.d. 30 april – 12:45 uur d.d. 1 mei

(Defensie) | Met input van VWS, J&V, BZ, FIN, BZK, IenW, OCW, SZW, EZK, LNV en Defensie

10.2e**NB: de ringen staan onderaan****Samenvatting**

- COVID-19 blijft de voorpagina's domineren, maar de onderwerpen verschillen. Mondkapjes komen vaak terug (AD, NOS, Volkskrant en NU.nl), maar ook besmettelijkheid van kinderen (Trouw), 'angst voor OV' (Telegraaf) en oplopende wachttijden in de rechtspraak (Next).
- Er is veel aandacht voor winsten en verliezen in sectoren en bedrijven. De gevolgen voor de arbeidsmarkt worden zichtbaarder: werkgevers vragen loonoffers aan werknemers of moeten werknemers ontslaan. Ondanks deze berichten, maakt nog maar 15% van de Nederlanders zich zorgen om zijn baan.
- Er blijven zorgen om tekort aan mondkapjes, vooral bij zorgpersoneel, werkgevers en vakbonden in de zorg. Tegelijk gaat de discussie over het nut voor het publiek om in het openbaar op grote schaal mondkapjes te dragen door.
- Veel media geven aandacht aan de besmettelijkheid van kinderen. Er wordt gemeld dat ook medewerkers uit het basisonderwijs en kinderopvang getest gaan worden.
- Deskundigen verwachten dat het aantal files na de coronacrisis flink zal toenemen, omdat mensen straks liever de auto nemen, in plaats van het OV.
- In een interview met het AD zei Jaap van Dissel gistermiddag dat de coronacrisis definitief in een nieuwe fase is beland en dat het OMT niet geschikt is om de anderhalve meter samenleving vorm te geven. 'Er spelen er andere belangen. En dan zijn er ook andere expertises nodig.'

Karakterisering berichtgeving

COVID-19 blijft het binnen en buitenlandse nieuws domineren. De toon van de berichtgeving is vooral feitelijk/informatief. De intensiteit neemt af, er is steeds meer ruimte voor ander nieuws.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Schade*

- Alle economische sectoren en regio's in Nederland merken de effecten van de coronacrisis, maar de verschillen per regio zijn fors. Uit onderzoek van Blauwberg blijkt dat zwakkere regio's minder worden geraakt dan regio's die doorgaans goed scoren. Het meest kwetsbaar zijn regio's die leven van cultuur, sport, recreatie, toerisme en evenementen.

- De economie van de eurozone is in de eerste drie maanden van dit jaar met 3,8 procent gekrompen vergeleken met een kwartaal eerder, meldt statistiebureau Eurostat.

Scenario's

- Het verlenen van reguliere zorg loopt over enkele weken mogelijk vertraging op in Noord-Brabant, doordat de terugloop van het aantal coronapatiënten in Brabantse ziekenhuizen te langzaam gaat.
- De economie van de eurozone zal dit jaar naar verwachting met 5 tot 12 procent krimpen. Dat zei president Christine Lagarde van de Europese Centrale Bank (ECB).

Informatiebehoefte

Desinformatie

- Nederland zou een Duits aanbod om dagelijks 5000 tests uit te voeren hebben geweigerd, aldus berichtgeving op basis van Sputnik en de NL Times.
- Trump zei vanochtend overtuigend bewijs te hebben gezien dat het virus uit een Chinees laboratorium komt en Amerikaanse veiligheidsdiensten in te zetten om de verantwoordelijkheid van China te onderzoeken.
- De Chinese ambassadeur schrijft in een 'open brief' aan zijn 'Nederlandse vrienden' over de Chinese aanpak van het coronavirus, dat het virus niet uit een Chinees laboratorium afkomstig is. Hij noemt wel de consumptie van wilde dieren. Hij ontkent daarbij dat China de uitbraak heeft geprobeerd te verhullen.
- Een Chinese staatskrant roept op de export van medische materialen naar Nederland stop te zetten in verband met de naamswijziging van de Nederlandse vertegenwoordiging op Taiwan. Ook een boycot van Nederlandse producten en reizen naar Nederland zou aan de orde zijn.

Gezondheid

- Uit een enquête van V&VN onder ruim 10.000 verpleegkundigen en verzorgenden blijkt dat zorgmedewerkers in verpleeghuizen, de GGZ en wijkverpleging zich onveilig voelen. Hoewel het LCH stelt dat er voldoende maskers zijn voor het personeel herkennen werkgeversorganisaties en vakbonden uit de zorg dat beeld niet. "Een papieren Haagse werkelijkheid."
- Er is onderzoek nodig naar de samenhang luchtvervuiling/fijnstof, veehouderij en coronavirus, dat stelt onder meer de patiëntenvereniging van Q-koortsslachtoffers.
- Er is nog veel onduidelijk over een mogelijk nieuwe kinderziekte die in een zestal landen wordt onderzocht, nadat het daar bijna honderd jonge patiënten veroorzaakte. Ook in Nederland kwamen enkele kinderen met de ziekte op de IC. Het is nog niet bewezen dat de nieuwe ziekte verband houdt met COVID-19.

Onderwijs

- Mbo-scholen geven aan dat het een grote uitdaging wordt om studenten weer aan een stage te kunnen helpen.

- Bij Jinek en in Trouw en de Telegraaf wordt de vraag gesteld of kinderen ook besmettelijk zijn voor het virus. Hierbij wordt Duits onderzoek aangehaald waaruit blijkt dat het aantal virusdeeltjes in de luchtwegen bij alle leeftijdsgroepen gelijk is.
- Op social media heerst er verwarring naar aanleiding van deze berichtgeving: zijn kinderen nu wel, of niet besmettelijk en is het dan wel verstandig om scholen te openen? Ook de geloofwaardigheid van het RIVM wordt in twijfel getrokken.

Vervoer

- OV-NL-voorzitter Peters vraagt het kabinet om snel keuzes te maken over coronamaatregelen in het openbaar vervoer. Hij stelt o.a. dat het kabinet kan kijken naar gebruik van mondkapjes in het ov als serieus alternatief voor de anderhalve meter afstandsregel. Virologen betwijfelen of het gebruik van mondkapjes nodig is.
- Er is aandacht voor het testen van de 'anderhalvemeterrein' door de NS, maar duidelijk is dat er meer nodig is. Voor de langere termijn lijkt er maar 1 optie: inperken wie er mag reizen.

Buitenland

- Op sociale media kanalen (BZ) zijn er vragen over met name repatriëring uit Marokko.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- Steeds meer werkgevers installeren spionagesoftware op de computers van werknemers. Zo willen zij controleren of werknemers op tijd inloggen, niet te veel op sociale media zitten en niet te lang pauze houden, schrijft de Volkskrant.
- Bedrijven doen steeds vaker financieel beroep op werknemer tijdens deze crisis, variërend van salaris inleveren tot vakantiegeld uitstellen. Arbeidsrechtjuristen stellen dat werknemers minder beschermd zijn dan normaal.
- Brancheverenigingen in de kinderopvang hebben samen met de belangenvereniging voor ouders hun zorgen geuit over de opstart bij het onderwijs op 11 mei.
- De GGD gaat vanaf 6 mei meer mensen testen op het coronavirus, hieronder vallen ook medewerkers uit het basisonderwijs, de kinderopvang en de jeugdsport.
- Henk van Essen, nieuwe korpschef van de Nationale Politie, vreest dat criminelen hun straf ontlopen bij langer uitstel van zaken door corona.
- Natuurtoezichthouders zien asociaal gedrag van veel recreanten, onder meer illegaal barbecuen, mountainbiken en crossen met motoren in beschermd natuurgebied.
- Enkele media schrijven over het codewoord 'masker 19' dat slachtoffers van huiselijk geweld kunnen gebruiken om om hulp te vragen.
- De nabestaanden van zorgmedewerkers die aan het coronavirus zijn overleden, zouden een financiële tegemoetkoming moeten krijgen van de overheid en van ziekenhuizen. Dat wil vakbond NU'91.

Toerisme

- Nederland gaat in mei langzaam open voor toeristen; Horecatycoon Laurens Meyer zegt zijn kroegen uiterlijk 1 juni weer te openen en roept andere ondernemers op hetzelfde te doen. Koninklijke Horeca Nederland roept het kabinet op om met aanvullende maatregelen te komen, anders dreigt 2/3 van de horeca op 1 juli sluiten.
- Griekenland, Cyprus, Malta en Kroatië pleiten voor een 'coronapaspoort' waarin staat of een toerist getest is. Zij zeggen dat hier in principe overeenstemming over is.

Bedrijven

- De afgelopen weken hebben 103.000 ondernemers van hun bank uitstel gekregen voor het terugbetalen van hun leningen. Het gaat om leningen met een totale waarde van 2,7 miljard euro, maakt de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) bekend
- Nederland Maritiem Land stuurt oproep aan overheid voor het ontwerpen van een Maritiem Herstelplan.
- Amsterdam neemt maatregelen om taxichauffeurs te helpen, terwijl Uber ritten schenkt aan zorg- en hulpverleners.

Buitenland

- Luchtvaart EU stevent af op 26 miljard staatssteun zonder bindende groene voorwaarden. De Duitse staat wil aandelen en veto voor steun aan Lufthansa.
- ECB-president Christine Lagarde heeft nieuwe maatregelen aangekondigd om de kredietverlening naar bedrijven en huishoudens op gang te houden. De ECB heeft 3 biljoen euro klaarstaan aan goedkope leningen voor banken, tegen een negatieve rente die kan oplopen tot -1 procent.

Betekenisgeving

- Uit een enquête van Namens Nederland blijkt dat 64% tevreden is over Nederland (6 jaar geleden zou dit nog 37% zijn). Het zou erop lijken dat door de crisis 'herwaardering is ontwikkeld voor het hebben van expertise en van mensen die beslissingen nemen'. 65 procent zou ook zeer tevreden zijn over de aanpak vanuit de overheid.
- Drie Almeerse moskeeën hebben aangekondigd deze vrijdag via luidsprekers de oproep tot gebed te laten horen, om moslims die door corona tijdens de ramadan thuiszitten te steunen bij het gebed. Lokale fracties van de PVV en VVD vinden de oproep 'indruisen tegen de saamhorigheid die we nu zo hard nodig hebben'.
- FD vindt het van slecht werkgeverschap getuigen dat verzekeraar Aon het personeel onder druk zet door een loonoffer te vragen. Het gaat goed met de onderneming, ze houdt ook vast aan de dividenduitkering. De directie legt volgens het FD het ondernemersrisico neer bij werknemers, terwijl aandeelhouders in de laatste jaren hoge rendementen ontvingen terwijl de salarissen nauwelijks stegen.

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
• Nederlanders die overleden zijn aan COVID-19 • Personeel en bewoners in zorginstellingen en verpleeghuizen • Zorgmijders in de psychiatrie, psychiatrische patiënten die niet optimaal behandeld worden. • Bedrijven getroffen door gevolgen van het virus of door maatregelen, o.a. luchthavens, ov-bedrijven, cultuurinstellingen. • Werknemers vervoer (cabinepersoneel, personeel Schiphol, vrachtwagenchauffeurs) Reizigers van ov bedrijven en in het buitenland	• Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders • Werknemers en klanten van getroffen bedrijven • Belangenpartijen in de zorg • Vakbonden en belangenpartijen • Sportclubs • Europese Centrale Bank, nationale banken	• Algemeen publiek • Politici